

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Jó kistörpe, rossz kistörpe

Egy nyári délután átszaladtam a szomszédba, Kutykurutty cimborámhoz: „Jössz az erdőbe?” Kutykurutty a konyhájuk küszöbén ült, és bodzapuskát fabrikált. Állt a közelében egy zsámoly, azt felém tolt: „Mindjárt megyek. Ül le addig!” Jólesett, hogy udvariasan még fogja is a zsámolyt. Gondoltam, hogy fel ne billenjen, mialatt leülök. De amikor leereszkedtem rá, elrántotta alólam, én meg zsupsz, a földre hemperedtem. Haragudni persze eszem ágában sem volt. Talpra szöktem, és már készítettem a hüvelykujjamat, hogy baráti barackot nyomjak a fejére. Ez azonban elmaradt, mert szemem és fülem tudomra adta, hogy nem tréfa történt, hanem rosszság. Kutykurutty ugyanis káröröm torzította arccal durván, rosszindulatú elégedettséggel határozott. Baráti barackra készülök öklöm kisimult, torkomban viszont görcsösen feszült a harag, és a legnagyobb törpeházi sértést lökte ki a számon: „Rossz kistörpe!” Azt vártam, párba borítja arcát a büntetésnek szánt kijelentés, de tovább hahotázott, és ezt kiáltotta: „Aki mondja!” Ezt a kifejezést mi, kistörpék sosem használtuk. Hirtelen annyira idegennek éreztem Kutykuruttyot, hogy sarkon fordultam, és már siettem is a kapu felé. Ugyanakkor haladt el a kapujuk előtt Földigszakáll bácsi, és én tüstént reménykedni kezdtem benne, hogy megkérdezi, mi történt. Biztos voltam benne, hogy ha megtudja, megpirongatja Kutykuruttyot.

Földigszakáll bácsi gyakran kapott könyveket postán, s azokat rendszerint maga hozta fel Törpeházára a völgybeli falucskából. Ekkor is onnan jött, oldalán tömött tarisznya, kezében nyitott könyv, már hazatérőben olvasgatott. Köszöntöttem, és bevált a reményem, mert tüstént leengedte a könyvet: „Mi baj, Mohácska? Mi történt?” Észrevette őt Kutykurutty is – gondolhatta, hogy elmondom az esetet –, kiszaladt hát hozzánk. Erőltetetten nevetgélt, és fitymáló pillantásokat vetett rám. Én a lehető legpontosabban igyekeztem elmondani, mi történt, és így fejez-

tem be elbeszélésemet: „Én jó kistörpe vagyok, és igyekszem is, hogy az maradjak. Eppen ezért nagyon bánt a rosszság, hogy Kutykurutty azzal az „aki mondja”-val rossz kistörpének mondott.” Vártam, hogy Földigszakáll bácsi korholó szóval forduljon Kutykuruttyhoz. Ő azonban már előbb is szomorkásan mosolygott, most pedig elgondolkozva, elrévedezve bólogatott egy kicsit, aztán óriási megdöbbenésemre így szólt: „És mennyire igazat mondott Kutykurutty...” Kutykurutty nevetett: „Na látod!” Odasimult Földigszakáll bácsihoz, és diadalmas vigyorgással végignézett rajtam. Földigszakáll bácsi megsimogatta Kutykurutty fejét, felemelte a könyvet, és folytatva az olvasgatást, továbballagott. Éreztem, hogy fülig vörösödöm, és úgy bámultam a tovalépkedő után, ahogyan az bámulhat a pincér után, aki elé a várt fagyalt helyett kocsikenőcsöt tettek.

Vagy két hét múlva egy délután Kutykurutty meg én az erdőben száguldoztunk. Esett előzőleg, milliárd vízcsepp csüngött a leveleken, mi meg régi szokásunk szerint hirtelen megráztuk egymás feje fölött az ágakat. Tréfaként szoktuk ezt csinálni. Ezen a napon azonban csak látszólag csináltuk tréfából. Kutykurutty ugyanis, amióta Földigszakáll bácsi igazat adott neki, egyre szemtelenebbül viselkedett velem. Bennem meg viselkedése következtében egyre nagyobbra nőtt a harag. Szemtelenedés és harag ösztönözte az eredetileg tréfás ágrázogatást is, hogy fokról-fokra durvább és vadabb legyen. Egyre nagyobb és nagyobb ágakat szemeltünk ki, s amikor én valóságos zivatart zúdítottam Kutykurutty nyakába, az a víztömeg már elvitte a tréfa látszatát is, és Kutykurutty dühösen rám kiáltott: „Rossz kistörpe!”

Ekkor én már napok óta vártam rá, hogy visszaadhassam neki múltkori sértését, s bár szégyelltem magam, mialatt kimondtam, mégis rávágtam a „Rossz kistörpe”-re: „Aki mondja!” Kutykurutty azonban most sem látszott olyan-nak, mint akit megbüntettek, tüstént kiperdült a szájából a fölülke-

rekedő felelet: „Az a rossz kistörpe, aki azt mondja, hogy 'aki mondja'!” Akkor szemtelenségnek éreztem ezt a választ, hogy másodpercekig csak tátogni bírtam, megszólalni nem. Végül is maga a szemtelenedő szólalt meg: „Rohanj Földigszakáll bácsihoz, árulkodj el, mit mondtam!” El is találta, mire vágyom. Biztos voltam ugyanis benne, hogy most már csakugyan megpirongatná. Hiszen most én mondtam, hogy „aki mondja”, tehát nekem van igazam, Kutykurutty a rossz kistörpe. Rögtön felkeresni persze szégyelltem volna, de szerencsére Földigszakáll bácsi is szerette az eső utáni erdőt. Néhány perc múlva már találkoztunk is vele. Most is észrevettem, hogy baj van, tengelyt akasztottunk. Megint elmondtam az esetet, és megint így zártam szavaimat: „Én jó kistörpe vagyok, és igyekszem is, hogy az maradjak. Eppen ezért nagyon bánt az a rosszság, hogy Kutykurutty rossz kistörpének mondott.” Földigszakáll bácsi megint szomorkásan mosolygott, s amikor elhallgattam, megint elgondolkozva, elrévedezve bólogatott egy kicsit, aztán így szólt: „És megint mennyire igazat mondott Kutykurutty...” Kutykurutty megint nevetett: „Na látod!” – odasimult Földigszakáll bácsihoz, diadalmas vigyorgással végignézett rajtam, és megint megkapta a simogatást. Én megint éreztem, hogy fülig vörösödöm, Földigszakáll bácsi meg továbballagott. Most már azonban utána rohantam: „Hát akkor is rossz vagyok, ha én mondom, hogy 'aki mondja'? Tessek szíves lenni megmagyarázni, hogyan lehetséges ez?” „Úgy lehetséges, hogy a múltkor is, most is az volt a célod, hogy megbántsd, visszaértsd Kutykuruttyot. Ez pedig rosszság.” Annyira igaza volt, hogy csak suttogni bírtam zavaromban: „Soha többé nem bántom meg. Most már igazán jó kistörpe leszek.”

Másnap reggel átszaladt hozzám Kutykurutty: „Add kölcsön az építőkövedet!” „Nem adom. Majd együtt játszunk vele. Te rendetlen vagy, és ha csak egyetlen követ veszítenél is el, már nem lehetne

minden mintát fölépíteni.” „Irigy kutya vagy!” Fellobbant bennem a harag, de csak ennyit mondtam csöndesen: „Hiszen tudod, hogy nem vagyok irigy.”

Délelőtt ivás közben felütötte az orromhoz a vízzel telt bögrét. És megint sikerült, hogy csak ennyit mondjak: „Ejnye no, megfelledeztem róla, hogy távolabb álljak tőled, amikor iszom.” Délután az erdőben egyszerre kezdtünk szaladni egy igen nagy gomba felé, és Kutykurutty elgáncsolt. Csak ennyit mondtam ekkor is: „Hja, így könnyű óriásgombát szerezni!” De még ekkor sem figyeltem fel rá, hogy megváltozott a viselkedésem.

Néhány nap múlva két budapesti kisfiú elé mentünk le a magyarkúti vasútállomásra, és édesanyám kívánságára bocskor helyett a gombos, fehér betétes cipő volt a lábamon. Útközben játékból áttoltunk egy nagy faágat a megduzzadt Szuvátos-patak sárga vize fölött, és pallóként sétálgattunk rajta. Volt ott egy csúcsos kő is a patak közepén, és amikor éppen azon a kövön álltam, Kutykurutty hirtelen kihúzta az ágot a partra, és hahotázva otthagyt. És amikor egy idő múlva térdig csatagosan odaléptem mellé az állomáson, de egyetlen szót sem szóltam arról, amit cselekedett: ráeszmélt a változásra, hogy még akkor sem akarom megbántani őt többé, ha ez a megbántás csupán megtorlás lenne. Másnap már kísérletezni is kezdett, csakugyan felfortyanás nélkül tűröm-e különféle bosszantásait. Megtömte például a ruhám zsebeit szarvasbogarakkal. Az esti sötétben mögém lopódzott, és tojáshéjat roppantott össze közvetlenül a fülem mellett. Behunyatta velem a szemem, kitalálom-e, milyen virágot tapintok, és csalánt adott a kezembe. De én még akkor is csak szelíd helytelenítéssel ráztam a fejem, amikor azt találta ki, hogy naponta tízszer is a legnagyobb törpeházi sértéssel illetett: „Rossz kistörpe!”

A győzelemnek, amelyet indultaimon arattam, eleinte csak örvendeztem, később büszkeség is kezdett pöffeszkedni bennem, nemsokára pedig az akaraterő és a jószág óriásának éreztem magam. Örömet csak az kevert a magammal való elégedettség óriási örömebe, hogy Kutykuruttyon kívül senki sem tudott arról a változásról. Földigszakáll bácsival össze-összetalálkoztunk ugyan, de vagy vele, vagy velünk mindig voltak mások is, nem került szó

Kutykurutty meg a magam kapcsolatóról.

Egy este azonban nagyot dobant a szívem. Kutykurutty meg én az erdőn át igyekeztünk hazafelé a játszótérről, és egyszerre csak utolértük a szintén hazafelé tartó Földigszakáll bácsit. Természetesen együtt mentünk tovább, és örömtől repeső szívvel vártam, hogy kérdezze: sikerült-e megtartanom, amit elhatároztam. Földigszakáll bácsi azonban beszélt az esteledés szépségéről, a gombákról, a páfrányokról, arról, hogy hol fogjuk mindjárt megpillantani az esthajnali csillagot, éppen csak a mi ügyünkről nem ejtett egyetlen egy szót sem. S minthogy aggasztóan közeledtünk a háza felé, a bennem feszülő büszkeség egy-

szere csak megszólaltatott, és nagy lelkesedéssel, egyhuzamban elmondtam mindazt, amit jószágom és akaraterőm győzelmi sorozatának véltem. Mialatt beszéltem, eljutottunk Földigszakáll bácsi otthonáig, és megálltunk a kertkapu előtt, a dús lombú vadgesztenyefák alatt. Itt már félhomály volt, azzal áltattam hát magam, hogy rosszul látom Földigszakáll bácsi arcát. Azon ugyanis megint megjelent a szomorkás mosoly, az elgondolkodó, elrövedező kifejezés. Leintettem azonban aggódásomat, és fölényeskedő hangon így fejeztem be az elbeszélést: „Pedig Kutykurutty annyira szeretne ismét kihozni a sodromból, hogy mostanában már napjában tízszer is 'rosszkistörpének' mond.” És nem akartam hinni a fülemnek, amikor Földigszakáll bácsi megint így szólt: „És milyen igaz van Kutykuruttynak! No, szervuszatok.” Kutykurutty nem törődve az alkonyat ünnepélyes csöndjével, hangosan hahotázott: „Na látod!”

Földigszakáll bácsi meg már nyúlt is a kapu kilincse felé. De látszott rajta, hogy tudja, szólni fogok. Szóltam is kétségbeeset-

ten: „De Földigszakáll bácsi! Hiszen ez rettenetes! Hát Földigszakáll bácsi szemében még a jó kistörpe se jó kistörpe?” Földigszakáll bácsi csodálkozva körül nézett: „Hol van itt jó kistörpe?” Kutykurutty gyorsan odasimult hozzá: „Itt van!” Földigszakáll bácsi megsimogatta a fejét, és folytatta hozzám intézett válaszát: „Mert vajon jó kistörpe-e, aki olyan mohón vágyakozik rá, mint te, hogy tudjanak a jószágáról és dicserjék érte? És jó kistörpe-e, aki olyan mohón vágyakozik rá, mint te, hogy a rossz kistörpét, aki bosszantgatta, megszidják?” Megint éreztem, hogy vörösödik az arcom, és örültem, hogy nem látszik a félhomályban. „És jó kistörpe-e, akinek csak az a fontos, hogy ő maga jó legyen? Tettél-e valamit, hogy Kutykurutty is jó legyen?” Ijedten rebegtem: „De hát mit tehettem volna?” „Például azt, hogy ne dicsekedjél el vele, hogy milyen jó vagy. Tartottad volna természetesnek, hogy jó vagy. Hadd lettél volna mintaképe. Vagy legalább fájna neked, hogy Kutykurutty rossz. De neked nem fáj az a sérelem, amellyel a rossz kistörpe önmagának árt, neked csak az a sérelem fáj, amely a saját becses személyedet éri.”

Még a lélegzetemet is visszatartottam. Megdermesztett a megdöbbenés, a ráeszmélés: igaz van. Pedig még súlyosabb szó is következett: „Te még örültél is neki a lelked mélyén, hogy Kutykurutty rossz. Különben nem tűnhetett volna ki mellette a te képzelte jószágod.” Most már rémület is lobbant fel bennem: ez is igaz. Rettenetes, hogy ilyen vagyok. Hallgattunk.

A szomszédos kertben egy kistörpe, Lilalali – megismertem a hangját – ezt kiáltotta nővérének: „Lilacica! Hozd be a labdát is!” Hallgattunk tovább. Egyszerre csak Kutykurutty morcoskodva megszólalt: „De ugye nem tetszik komolyan gondolni, hogy én rossz vagyok? Hiszen engem mindig meg is tetszik simogatni!” Hallatszott Földigszakáll bácsi hangján, hogy mosolyog: „Hát mi egyebet tehetnék veled? Te még ott sem tartasz, ahol Moha. Ő már legalább küzd érte, hogy jó legyen. De te? Te még szándékosan és nyugodtan rossz vagy. Mi más tehet az ember ilyen kistörpével? Megsimogatja, és reménykedik. De most már ideje, hogy hazamenjetelek. Jó éjszakát!” Még egyszer megsimogatta Kutykurutty fejét, nekem kezet nyújtott, és benyitott kertje kapuján.